Statystyka środowiska w Polsce
Historia – Teraźniejszość – Przyszłość

Wiesława Domańska
Główny Urząd Statystyczny
Departament Badań Przestrzennych i Środowiska

11 października 2018 r., Katowice
Seminarium „Stan i zagrożenia środowiska naturalnego w województwie śląskim”

Historia statystyki środowiska w Polsce

- Początki – lata 70. dwudziestego wieku – najmłodsza dziedzina statystyki
- Dostosowanie statystyki polskiej do wymogów Unii Europejskiej
- Przełom – przystąpienie Polski do Unii Europejskiej (1 maja 2004 r.)
- Ciągły rozwój polskiej statystyki środowiska

Źródła prawa ochrony środowiska

W wyniku przystąpienia do Unii Europejskiej (UE) państwa członkowskie przyjęły zobowiązanie do wykonywania i stosowania prawa unijnego – ***podstawowa zasada funkcjonowania UE i stanowi podstawę procesu integracji***

Wykonanie prawa UE – wdrożenie do krajowych porządków prawnych – transpozycja prawa unijnego

Transpozycja prowadzi do harmonizacji/zbliżania legislacji wszystkich państw członkowskich UE.

Prawo ochrony środowiska UE jest jedną z najbardziej rozbudowanych gałęzi prawa unijnego, obejmującej ok. 300 aktów prawnych (dyrektywy, rozporządzenia, decyzje, zalecenia i inne)

Historia departamentu

37 lat statystka środowiska ze statystką rolnictwa

- 1970 - 1994 – Departament Rolnictwa, Leśnictwa i Ochrony Środowiska
- 1994 - 1996 – Departament Rolnictwa i Ochrony Środowiska
- 1996 - 2007 – Departament Statystyki Rolnictwa i Środowiska

11 lat statystyka środowiska ze statystyką regionalną

- 2007 - 2018 – Departament Badań Regionalnych i Środowiska
- od 2018 r. – Departament Badań Przestrzennych i Środowiska

Komórki ds. statystyki środowiska

1970 rok

DEPARTAMENT ROLNICTWA, LEŚNICTWA i OCHRONY ŚRODOWISKA

Wydział Statystyki Środowiska
(4 osoby)

2018 rok

DEPARTAMENT BADAŃ PRZESTRZENNYCH i ŚRODOWISKA

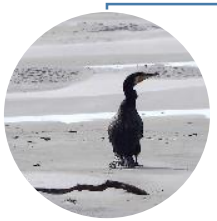

Wydział Statystyki Środowiska
(6 pracowników)

Wydział Statystyk Wody i Odpadów
(7 pracowników)

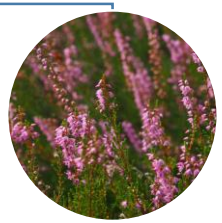

Wydział Ekonomiki Środowiska
(5 pracowników)

+ współpraca z US (Katowice, Białystok, Wrocław, Lublin)

Obowiązki sprawozdawcze GUS w roku 1984

136	O-s1 — roczne sprawozdanie o wielkości i zmianach emisji zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego oraz o stanie urządzeń oczyszczających	11 stycznia	zakłady przemysłowe i zakłady gospodarki cieplnej, określone jako uciążliwe z punktu widzenia czystości powietrza atmosferycznego	z. nr 49 z 1982 r.
137	O-s2 — roczne sprawozdanie o zagrożeniu i ochronie środowiska leśnego	9 lutego 2 marca	nadleśnictwa lasów państwowych okręgowe zarządy lasów państwowych	z. nr 78 z 1983 r.
138	O-s3 — roczne sprawozdanie o gospodarowaniu wodą, ściekach i ładunkach zanieczyszczeń	11 stycznia	jednostki gospodarki uspołecznionej zużywające rocznie 40 tys. m³ i więcej wody lub odprowadzające rocznie 40 tys. m³ i więcej ścieków	z. nr 49 z 1982 r.
139	O-s4 — sprawozdanie o poborze wody w celu nawodnień w rolnictwie i leśnictwie oraz o napełnianiu stawów rybnych	15 stycznia	wojewódzkie zarządy inwestycji rolniczych, państwowe gospodarstwa rybackie, okręgowe zarządy lasów państwowych, nadzorujące gospodarkę wodną na nawadnianych użytkach rolnych i leśnych o powierzchni 20 ha i więcej	z. nr 49 z 1982 r.
140	O-s5 — roczne sprawozdanie o komunalnych oczyszczalniach ścieków	10 stycznia	jednobranżowe przedsiębiorstwa wodociągów i kanalizacji oraz wielobranżowe przedsiębiorstwa gospodarki komunalnej i mieszkaniowej	z. nr 49 z 1982 r.
141	O-s6 — roczne sprawozdanie o odpadach przemysłowych uciążliwych dla środowiska	20 stycznia	zakłady przemysłowe, których organami założycielskimi są Ministrowie: Górnictwa i Energetyki, Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego, Przemysłu Chemicznego i Lekkiego, Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego, Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej oraz Komunikacji, wytwarzające w ciągu roku 5 tys. ton i więcej odpadów uciążliwych dla środowiska	z. nr 49 z 1982 r.

Badania statystyczne w roku 2018

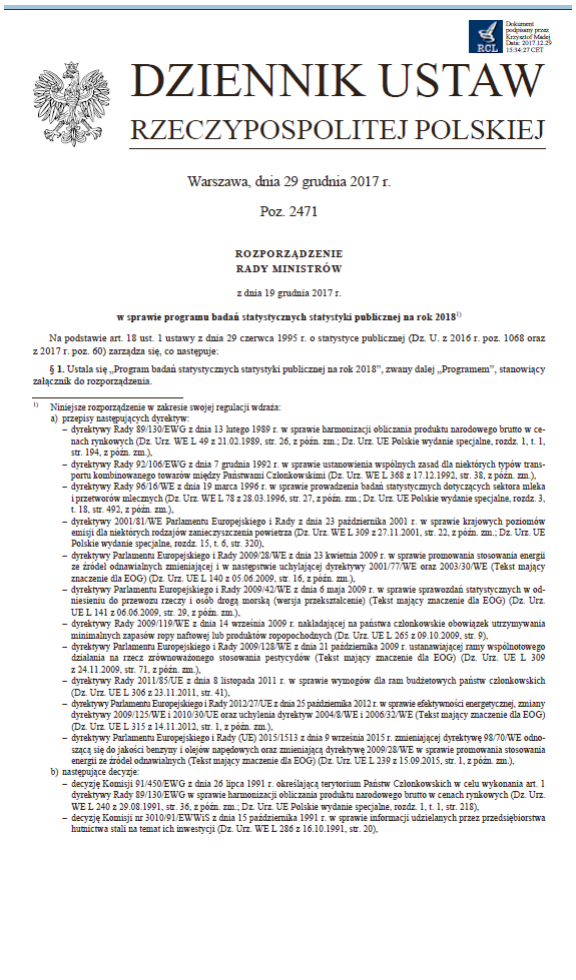

Dokument podpisany przez Krzysztof Madej Data: 2017.12.29 15:34:27 CET

DZIENNIK USTAW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 29 grudnia 2017 r.

Poz. 2471

ROZPORZĄDZENIE
RADY MINISTRÓW

z dnia 19 grudnia 2017 r.

w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2018[1)]

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068 oraz z 2017 r. poz. 60) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustala się „Program badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2018", zwany dalej „Programem", stanowiący załącznik do rozporządzenia.

1) Niniejsze rozporządzenie w zakresie swojej regulacji wdraża:
a) przepisy następujących dyrektyw:
– dyrektywy Rady 89/130/EWG z dnia 13 lutego 1989 r. w sprawie harmonizacji obliczania produktu narodowego brutto w cenach rynkowych (Dz. Urz. WE L 49 z 21.02.1989, str. 26, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 1, t. 1, str. 194, z późn. zm.),
– dyrektywy Rady 92/106/EWG z dnia 7 grudnia 1992 r. w sprawie ustanowienia wspólnych zasad dla niektórych typów transportu kombinowanego towarów między Państwami Członkowskimi (Dz. Urz. WE L 368 z 17.12.1992, str. 38, z późn. zm.),
– dyrektywy Rady 96/16/WE z dnia 19 marca 1996 r. w sprawie prowadzenia badań statystycznych dotyczących sektora mleka i przetworów mlecznych (Dz. Urz. WE L 78 z 28.03.1996, str. 27, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 3, t. 18, str. 492, z późn. zm.),
– dyrektywy 2001/81/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2001 r. w sprawie krajowych poziomów emisji dla niektórych rodzajów zanieczyszczenia powietrza (Dz. Urz. WE L 309 z 27.11.2001, str. 22, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 320),
– dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniającej i w następstwie uchylającej dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz. Urz. UE L 140 z 05.06.2009, str. 16, z późn. zm.),
– dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/42/WE z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie sprawozdań statystycznych w odniesieniu do przewozu rzeczy i osób drogą morską (wersja przekształcenie) (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz. Urz. UE L 141 z 06.06.2009, str. 29, z późn. zm.),
– dyrektywy Rady 2009/119/WE z dnia 14 września 2009 r. nakładającej na państwa członkowskie obowiązek utrzymywania minimalnych zapasów ropy naftowej lub produktów ropopochodnych (Dz. Urz. UE L 265 z 09.10.2009, str. 9),
– dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71, z późn. zm.),
– dyrektywy Rady 2011/85/UE z dnia 8 listopada 2011 r. w sprawie wymogów dla ram budżetowych państw członkowskich (Dz. Urz. UE L 306 z 23.11.2011, str. 41),
– dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektywy 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylenia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz. Urz. UE L 315 z 14.11.2012, str. 1, z późn. zm.),
– dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1513 z dnia 9 września 2015 r. zmieniającej dyrektywę 98/70/WE odnoszącą się do jakości benzyny i olejów napędowych oraz zmieniającą dyrektywę 2009/28/WE w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych (Tekst mający znaczenie dla EOG) (Dz. Urz. UE L 239 z 15.09.2015, str. 1, z późn. zm.),
b) następujące decyzje:
– decyzję Komisji 91/450/EWG z dnia 26 lipca 1991 r. określającą terytorium Państw Członkowskich w celu wykonania art. 1 dyrektywy Rady 89/130/EWG w sprawie harmonizacji obliczania produktu narodowego brutto w cenach rynkowych (Dz. Urz. WE L 240 z 29.08.1991, str. 36, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 1, t. 1, str. 218),
– decyzję Komisji nr 3010/91/EWWiS z dnia 15 października 1991 r. w sprawie informacji udzielanych przez przedsiębiorstwa hutnictwa stali na temat ich inwestycji (Dz. Urz. WE L 286 z 16.10.1991, str. 20),

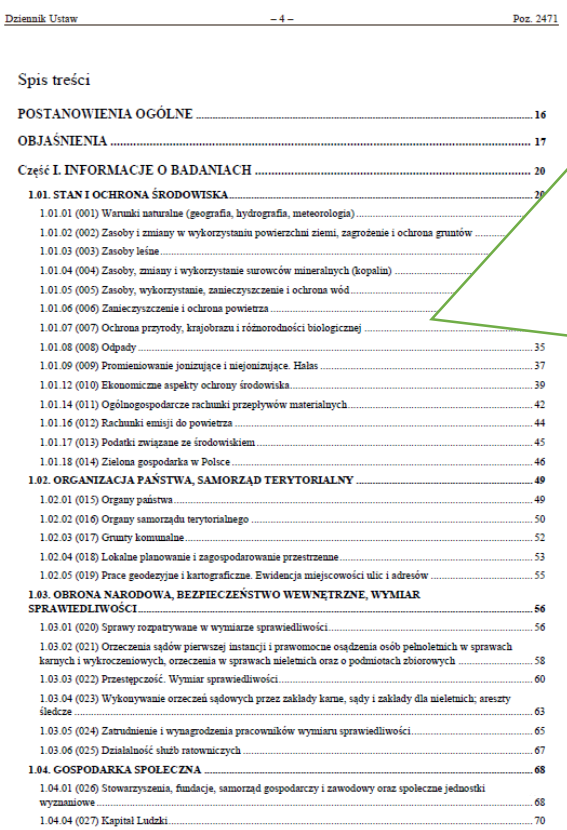

Dziennik Ustaw – 4 – Poz. 2471

Spis treści

POSTANOWIENIA OGÓLNE ... 16
OBJAŚNIENIA ... 17
Część I. INFORMACJE O BADANIACH ... 20
1.01. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA ... 20
1.01.01 (001) Warunki naturalne (geografia, hydrografia, meteorologia) ...
1.01.02 (002) Zasoby i zmiany w wykorzystaniu powierzchni ziemi, zagrożenie i ochrona gruntów ...
1.01.03 (003) Zasoby leśne ...
1.01.04 (004) Zasoby, zmiany i wykorzystanie surowców mineralnych (kopalin) ...
1.01.05 (005) Zasoby, wykorzystanie, zanieczyszczenie i ochrona wód ...
1.01.06 (006) Zanieczyszczenie i ochrona powietrza ...
1.01.07 (007) Ochrona przyrody, krajobrazu i różnorodności biologicznej ...
1.01.08 (008) Odpady ... 35
1.01.09 (009) Promieniowanie jonizujące i niejonizujące. Hałas ... 37
1.01.12 (010) Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska ... 39
1.01.14 (011) Ogólnogospodarcze rachunki przepływów materialnych ... 42
1.01.16 (012) Rachunki emisji do powietrza ... 44
1.01.17 (013) Podatki związane ze środowiskiem ... 45
1.01.18 (014) Zielona gospodarka w Polsce ... 46
1.02. ORGANIZACJA PAŃSTWA, SAMORZĄD TERYTORIALNY ... 49
1.02.01 (015) Organy państwa ... 49
1.02.02 (016) Organy samorządu terytorialnego ... 50
1.02.03 (017) Grunty komunalne ... 52
1.02.04 (018) Lokalne planowanie i zagospodarowanie przestrzenne ... 53
1.02.05 (019) Prace geodezyjne i kartograficzne. Ewidencja miejscowości ulic i adresów ... 55
1.03. OBRONA NARODOWA, BEZPIECZEŃSTWO WEWNĘTRZNE, WYMIAR SPRAWIEDLIWOŚCI ... 56
1.03.01 (020) Sprawy rozpatrywane w wymiarze sprawiedliwości ... 56
1.03.02 (021) Orzeczenia sądów pierwszej instancji i prawomocne osądzenia osób pełnoletnich w sprawach karnych i wykroczeniowych, orzeczenia w sprawach nieletnich oraz o podmiotach zbiorowych ... 58
1.03.03 (022) Przestępczość. Wymiar sprawiedliwości ... 60
1.03.04 (023) Wykonywanie orzeczeń sądowych przez zakłady karne, sądy i zakłady dla nieletnich; areszty śledcze ... 63
1.03.05 (024) Zatrudnienie i wynagrodzenia pracowników wymiaru sprawiedliwości ... 65
1.03.06 (025) Działalność służb ratowniczych ... 67
1.04. GOSPODARKA SPOŁECZNA ... 68
1.04.01 (026) Stowarzyszenia, fundacje, samorząd gospodarczy i zawodowy oraz społeczne jednostki wyznaniowe ... 68
1.04.04 (027) Kapitał Ludzki ... 70

1.01. STAN I OCHRONA ŚRODOWISKA
1.01.01. Warunki naturalne
1.01.02. Zasoby i zmiany w wykorzystaniu powierzchni ziemi, zagrożenie i ochrona gruntów
1.01.03. Zasoby leśne
…
1.01.16 Rachunki emisji do powietrza
1.01.17. Podatki związane ze środowiskiem
1.01.18. Zielona gospodarka w Polsce

14

„Stan i ochrona środowiska” w PBSSP

Warunki naturalne

- **Geografia**
- **Hydrologia**
- **Meteorologia**

Środowisko naturalne

- **Komponenty środowiska**
  - Gleba
  - Woda
  - Powietrze
  - Przyroda
- **Czynniki zagrożeń**
  - Odpady
  - Hałas
  - Promieniowanie

Ekonomiczne aspekty ochrony środowiska

- **Ekonomika środowiska**
  - Nakłady inwestycyjne
  - Koszty bieżące
  - Wydatki gosp. domowych
- **Rachunki ekonomiczne środowiska**
  - 6 rachunków

Statystyki innych dziedzin
Kierunkowanie i harmonizacja proekologiczna

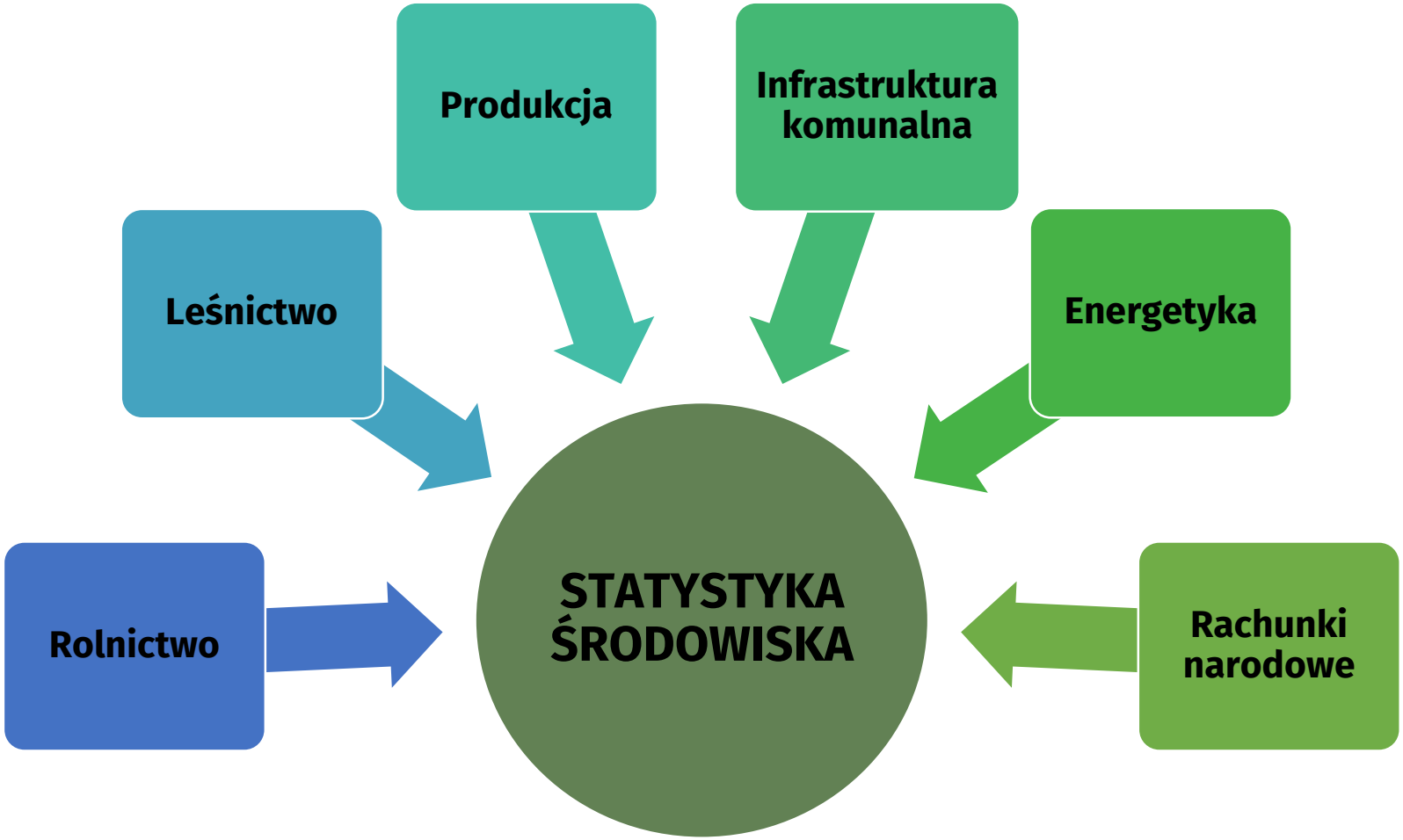

Źródła informacji o środowisku*)

I. Źródła statystyczne: **50%**

II. Źródła administracyjne: **50%**

- Sprawozdawczość resortowa (ministerstw)
- Wyniki pomiarów ze stacji meteorologicznych, hydrologicznych, geologicznych, chemiczno-rolniczych i innych

w tym monitoring: **20%**

Znaczenie i zakres danych o środowisku ze źródeł administracyjnych będzie wzrastało – rosnące zapotrzebowanie na wyniki pochodzące ze specjalistycznych badań/pomiarów

III. Statystyka międzynarodowa:

Globalny charakter zjawisk zachodzących w środowisku – wykorzystanie porównań międzynarodowych w szerokim zakresie

**) Integrowane przez PBSSP*

Przekazywanie doświadczeń – współpraca GUS

Niemcy, Francja, Norwegia

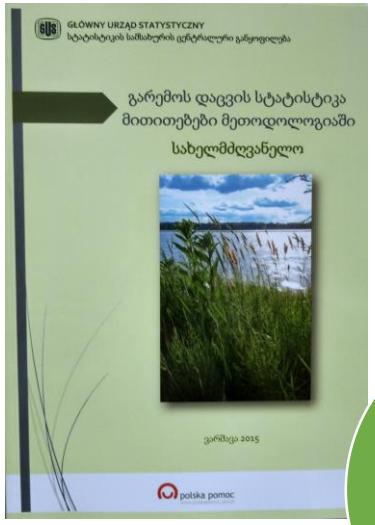

GUS

Mongolia, Gruzja, Serbia, Mołdawia

Holandia, Filipiny

Atrybuty polskiej statystyki środowiska (1)

Polska wśród krajów - liderów posiadających zbiory danych o środowisku o najdłuższych szeregach czasowych – od początku lat 70. XX w. systematyczne gromadzenie zbiorów danych oraz wyników pomiarów

Wysoki stopień kompletności i reprezentatywności systemu informacji ekologicznej

Możliwość porównania danych w długich okresach czasowych i charakterystyki zjawisk cechujących się powolnymi zmianami

Atrybuty polskiej statystyki środowiska (2)

**Obszerna baza informacyjna,
oparta o różne, wzajemnie uzupełniające się źródła danych,
zapewniająca porównywalne,
oparte na międzynarodowych standardach dane
dla potrzeb krajowych i zobowiązań międzynarodowych**

system porównywalny z innymi krajami UE i OECD

zapewnia dane dla potrzeb tych organizacji

wypełnianie kwestionariuszy OECD/Eurostat

Przyszłość – nowe wyzwania

- Rachunki ekonomiczne środowiska
- Gospodarka o obiegu zamkniętym *(Circular economy)*
- Statystyki związane ze zmianami klimatu *(Climate Change-related Statistics)*
- *Polityka Ekologiczna Państwa 2030*

Rachunki ekonomiczne środowiska
Idea, cel, cechy

Idea:

- wzrost zainteresowania problemami wynikającymi z wzajemnego oddziaływania gospodarki i środowiska
- potrzeba budowy i doskonalenia metod pomiaru rozwoju i postępu zmieniającego się życia
- wzbogacenie PKB o inne elementy mające wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy, takie jak środowisko naturalne, czy warunki (jakość) życia

Cel – stworzenie narzędzia:

- ukazującego interakcję między gospodarką a środowiskiem
- oferującego środki służące do monitorowania presji wywieranych przez gospodarkę na środowisko, a także wkładu środowiska w gospodarkę

Cechy – rachunki satelitarne w stosunku do Systemu Rachunków Narodowych (SNA):

- rozszerzenie wskaźników rozwoju gospodarczego o elementy charakteryzujące zmiany w środowisku naturalnym

ONZ – System Zintegrowanych Rachunków Ekonomicznych Środowiska

SEEA (System of Environmental Economic Accounts)

SEEA
opracowany wspólnie przez ONZ, KE, MFW, OECD, BŚ

SEEA 1993 | SEEA 2003 | SEEA 2012

Zrewidowany SEEA'2012 składa się z trzech części:

- *Central Framework* – przyjęty w 2012 r. przez Komisję Statystyczną ONZ jako pierwszy międzynarodowy standard dla rachunków ekonomicznych środowiska
- *Experimental Ecosystem Accounting*
- *Applications and Extensions of the SEEA – white cover version*

Rozporządzenie PE i Rady (UE) Nr 691/2011
z dnia 6 lipca 2011 r. w sprawie europejskich rachunków ekonomicznych środowiska

PIERWSZA RUNDA – moduły raportowane:

1. **Rachunki emisji do powietrza**
   AEA – Air Emissions Accounts
2. **Podatki związane ze środowiskiem**
   TAXES – Environmental taxes by economic activities
3. **Ogólnogospodarcze rachunki przepływów materialnych**
   EW-MFA – Economy-wide Material Flow Accounts

Rozporządzenie PE i Rady (UE) Nr 538/2014
z dnia 16 kwietnia 2014 r. zmieniające Rozporządzenie (UE) Nr 691/2011 w sprawie europejskich rachunków ekonomicznych środowiska

DRUGA RUNDA

4 **Rachunki wydatków na ochronę środowiska**
EPEA – Environmental Protection Expenditure Accounts

5 **Sektor towarów i usług związanych z ochroną środowiska**
EGSS – Environmental Goods and Services Sector

6 **Rachunki fizycznych przepływów energii**
PEFA – Physical Energy Flow Accounts

Pierwsza transmisja danych – 2017 (2019 w przypadku derogacji)

Gospodarka o obiegu zamkniętym*) – idea

- wartość produktów, materiałów i zasobów w gospodarce jest utrzymywana tak długo, jak to możliwe, a wytwarzanie odpadów jest ograniczone do minimum

- element stworzenia niskoemisyjnej, zasobooszczędnej, innowacyjnej i konkurencyjnej gospodarki.

*) *Komunikat KE pt. „Zamknięcie obiegu – plan działania Unii dotyczący gospodarki o obiegu zamkniętym" – 2015 r.*

Gospodarka o obiegu zamkniętym - efekty w okresie 2015-2030

- Ograniczenie odpadów żywnościowych o 50%
- Zwiększenie recyklingu odpadów komunalnych do 65%
- Zwiększenie recyklingu odpadów opakowaniowych do 75%
- Zredukowanie składowania odpadów do 10% i wdrożenie zakazu składowania odpadów segregowanych

Mapa drogowa Transformacji w kierunku gospodarki w obiegu zamkniętym*)

Projekt: Styczeń 2018

1. Element **Strategii Odpowiedzialnego Rozwoju** (SOR)

2. Cel:
   - Identyfikacja działań na rzecz zwiększenia wydajności wykorzystania zasobów i ograniczenia powstawania odpadów
   - Propozycja narzędzi służących przejściu **od gospodarki linearnej do gospodarki o obiegu zamkniętym.**

3. Wyróżnia się w niej 4 dziedziny priorytetowe:
   - Zrównoważona produkcja przemysłowa
   - Zrównoważona konsumpcja
   - Biogospodarka
   - Nowe modele biznesowe

**) Rada ds. Środowiska UE – kraje członkowskie opracują swoje programy działania dotyczące gospodarki o obiegu zamkniętym*

Gospodarka o obiegu zamkniętym
Projekt OTO-GOZ

1. *„Opracowanie systemu wskaźników pomiarowych, umożliwiających ocenę postępu w transformacji w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym oraz wpływu gospodarki o obiegu zamkniętym na rozwój społeczno-gospodarczy na poziomie mezoekonomicznym (regionów) i makroekonomicznym (gospodarki narodowej) – OTO-GOZ”*
2. W ramach I konkursu **„Społeczny i gospodarczy rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków – GOSPOSTRATEG”**, ogłoszonego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
3. Lider projektu: Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii
4. Konsorcjanci: Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN
   Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
   Główny Urząd Statystyczny
5. Realizacja: styczeń 2019 – przez okres 32 miesięcy

Statystyki związane ze zmianami klimatu *(Climate Change-related Statistics)*

1. Inicjatywa Konferencji Statystyków Europejskich (w ramach ONZ).
2. Lista zawiera 39 wskaźników, z czego:
   - ***Drivers***: 8 (energetyka),
   - ***Emissions***: 7 (emisje GHG),
   - ***Impacts***: 13 (temperatury, niedostatek wody, grunty zdewastowane, katastrofy hydro-meteorologiczne)
   - ***Mitigation***: 6 (energia odnawialna, zmiany klimatyczne, średnia cena węgla
   - ***Adaptation***: 5 (wydatki rządowe na adaptacje, zrównoważona gospodarka leśna, zrównoważone rolnictwo, zużycie wody)
3. 2017 r. – pilotaż-testowanie wybranych wskaźników na szczeblu krajowym (dla Polski dostępne 21 wskaźników, brak danych dla 18 wskaźników

Polityka Ekologiczna Państwa 2030 (PEP 2030)

- Koordynator prac – MŚ ze wsparciem członków międzyresortowego Zespołu ds. opracowania Polityki Ekologicznej Państwa 2030 (w tym przedstawiciel GUS)
- Stanowi doprecyzowanie zapisów ***Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju roku 2020*** *(z perspektywą do 2030 r.)* – SOR
- Jedna z podstaw prowadzenia polityki ochrony środowiska w Polsce do 2030 r.
- Planowany termin przyjęcia PEP 2030 przez Radę Ministrów – I kwartał 2019 r.

Polityka Ekologiczna Państwa 2030. Cele

Cel główny PEP

Rozwój potencjału środowiska na rzecz obywateli i przedsiębiorców.

Przeniesiony wprost z SOR

Cele szczegółowe PEP

(I) Środowisko i zdrowie.
Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego

(II) Środowisko i gospodarka.
Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska

(III) Środowisko i klimat.
Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zapobieganie ryzyku klęsk żywiołowych

Cele horyzontalne PEP

Środowisko i edukacja.
Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa

Środowisko i administracja.
Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska

Polityka Ekologiczna Państwa 2030. Monitorowanie

Skuteczność realizacji PEP monitorowana będzie za pomocą **zestawu wskaźników,** opierającego się o **dane pochodzące z wiarygodnych źródeł**, w szczególności:

- **Głównego Urzędu Statystycznego**,
- Państwowego Monitoringu Środowiska,
- Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska.

„Ochrona Środowiska”

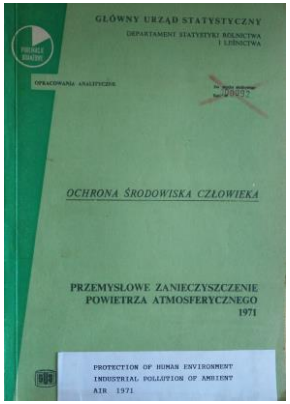

1972
pierwsze wydanie w formie papierowej

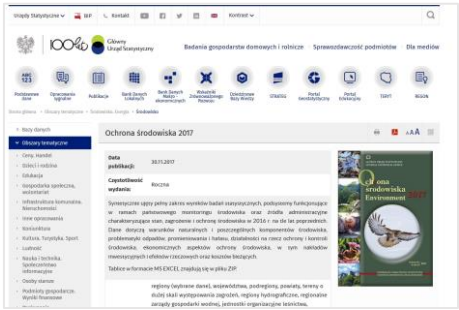

2005
zamieszczenie w internecie

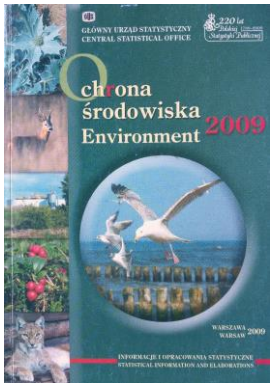

2009
wersja polsko-angielska

2001
wydanie na CD

2005
nowa kolorowa okładka

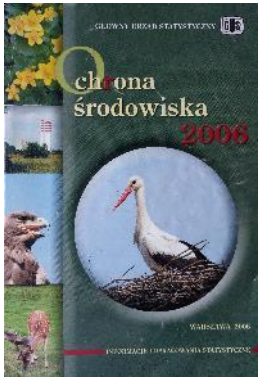

2018
w nowej serii *Analizy statystyczne*

DZIĘKUJĘ ZA UWAGĘ